

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

72. Å R G A N G

19. MARS 1960

A V I N N H O L D E T :

«DEN SISTE BREDD» - KAN KATOLIKKER OG PROTESTANTER
TALE SAMMEN? - VÅRT ÅNDSSVAKE BARN - DEN KRISTNES
SEIER - KIRKEMUSIKK PÅ GRAMMOFON - BLIKK PÅ TIDEN
- TO LOVSANGER OM MODERSKAPET - UTENLANDSNYTT

NESTE NUMMER UTKOMMER 9. APRIL 1960.

NR

6

ST. SUNNIVA SKOLE, OSLO

Lærerinnepost ledig fra 15. august 1960. Ansøking sendes skolen innen 15. april 1960 vedlagt vitnemål for lærerprøven og attester i bekrefte avskrift. Legeattest må leveres for tiltredelsen.

ST. SUNNIVA BARNEHAGE, OSLO

Katolske foreldre som ønsker at deres barn (4—6 år) skal begynne i barnehagen etter sommerferien, anmodes om å innskrive dem for 1. april d.å.

**ST. OLAVS MENIGHET, OSLO
MIDFASTEMØTE**

Søndag 27. mars: kl. 20
i foreningslokalet, Akersv. 5.
Underholdning - Utlodning - Servering.
Entre kr. 2.—. Event. overskudd går til oppussing av foreningslokalet.
Alle er velkommen!
Arrangementskomiteén.

FYRINGSOLJE

brukes av

- St. Olavs kirke
 - Bispegården
 - St. Josephs Institutt
 - Vor Frue Hosp. Nerveavd.
 - St. Dominikus kirke
 - Lunden Kloster
 - St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem
 - Sta. Katarinahjemmet
 - St. Franciskus Kirke
 - St. Franciskus Hosp.
 - St. Pauls Kirke
 - Vår Frue Kirke
 - Marias Minde
 - St. Franciskusøstrenes Moderhus
 - Øyenklinikken
 - St. Josephs Hosp., Drammen
 - St. Torfinns Klinik, Hamar
 - St. Elisabeth Inst.
 - St. Mikael's Kirke
 - St. Mikael's Prestegård
 - St. Theresia kirke
 - St. Franciskus Hosp.
 - St. Magnus Kirke
 - St. Magnus presteg.
 - St. Elisabeth Hosp.
 - Vår Frue Kirke
 - Bispegården
 - St. Olavs Kirke, Bispegården
 - St. Olavs kirke
 - St. Olavs Prestegård
- Oslo
Arendal
Bergen
Hammerfest
Hønefoss
Lillestrøm
Tromsø
Trondheim
Tønsberg
- Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

Biskop, dr. Jac. Mangers:

DÅPEN SAKRAMENT

Hyrdebrev for fasten 1960 i sætrykk leveres omkostningsfritt.

DEN STILLE UKES LITURGI

utgitt av Oslo Katolske Bispedømme er uunnværlig under påskeukens gudstjenester. Kr. 6.—.

ST. OLAVS FORLAG

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 37 43.

FRANCISKUS-CENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.
Katolsk opplysnings- og lesesentrum.
Åpent alle hverdager kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Franciskushjelpens lege, dr. Margrethe Wehn, treffes etter avtale i telefon 56 60 78 onsdag kl. 18-19.

Over til Kombinert!

Forsikringen som gir den beste beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 20. MARS: 3. søndag i fasten: Ep. Efes. 5, 1—9. Ev. Luk. 11, 14—28.
Mandag: Benedikt, abbed. **Tirsdag og onsdag:** Ferialdager. **Torsdag:** Erkeengelen Gabriel. **Fredag:** Maria Bebudelse. **Lørdag:** Ferialdag.
SØNDAG 27. MARS: 4. søndag i fasten (Laetare): Ep. Gal. 4, 22—31. Ev. Joh. 6, 1—15. **Mandag, tirsdag, onsdag, torsdag og fredag:** Ferialdager. **Lørdag:** Franciscus de Paula, bekj.
SØNDAG 3. APRIL: Pasjonsøndag: Ep. Hebr. 9, 11—15. Ev. Joh. 8, 46—59. **Mandag:** Isidor, bisk. bekj. **Tirsdag:** Vincent Ferrier, bekj. **Onsdag og torsdag:** Ferialdager. **Fredag:** Maria Syv Smerter. **Lørdag:** Ferialdag.
SØNDAG 10. APRIL: Palmesøndag: Ep. Filipp. 2, 5—11. Ev. Lidelseshistorien iflg. Mattheus.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
<i>St. Hallvards kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	10.30
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Jesu Hjerter kapell</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell</i> , tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , lla, tlf. 20221	6.00	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Mariabeimen</i> , Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 63	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

DEN SISTE BREDD

«Den siste bredd» er en film om det absurde. Noen vil riktignok hevde at det ikke er annet enn en absurd film: Den forestiller seg menneskeheten utslattet gjennom en atomkrig så tidlig som i 1964. Og så beroliger man opinionen: Der er nå knapt noen mulighet for å legge kloden helt øde, gjennom et atombombardement. Noen vil alltid overleve. Og ansvarlige politikere såvel som unge fenriker uttaler at filmen undergraver vår forsvarsvilje.

Nå vel; vi er ikke akkurat ute hverken etter politiske eller militære skalper. Det får være nok å fastslå at både for å føre krig og drive politikk trenges ett: Virkelighetssans, oversikt over alle eventualiteter. Og om det ikke er i dag, men først om tredivye år vi makter å utslatte alt liv på denne klode, kommer det sant å si så noenlunde ut på ett.

Vi sa at «Den siste bredd» er en film om det absurde. Og det på flere plan.

For det første er selve den krigen, som er dramaets fraværende hovedperson, absurd. Ingen vet akkurat hvordan den begynte: «En eller annen idiot har sannsynligvis trodd at nå var han nødt til å trykke på den fatale knapp. Mangel på oversikt, frykt, uforstand, et rent tilfelle . . .» De overlevende, de alminnelige mennesker, kan bare tygge drøv på spørsmålet uten å komme videre: Hvordan hendte det? Hvem har skylden? Selv har de den ikke, ingen av dem . . . de er alle sammen bra folk! Men nå skal også de dø; der gis ingen pardon, atomskyen når dem om noen måneder. Og det er den egentlige absurditet, for her finnes ikke spor av håp. Det er slutt. Allting er slutt.

Filmatisk ligger ikke denne filmen noe synderlig over det jevnt gode. Men gjennom en sober behandling av det grufulle stoffet, får den rystende sterkt frem hva dette perspektivet innebærer. En klode hvor menneskene ikke lenger er til stede, ikke som en mulighet engang. De er ikke. Og jorden er øde og tom, en tomhet som ikke kan sammenlignes med noen tomhet vi kjenner. De store stepper, tundraene, ja, selv isødet, er ikke tomme på samme måte, selv de kommer til å bety noe, fordi der allikevel bor mennesker annet steds; de bebodde områdene virker som kraftfelter, som omspen-

ner hele jorden med et nærvær. Men når der ikke lenger er noen — overfor den mulighet stanser tanken, det blir en rent abstrakt forestilling: Det absolutte tomrom.

Også Gud er fraværende blant disse menneskene — vår samtid. Men vi har ennå en erstatning for Gud, himmel og det evige liv: Vår fortsettelse i slekten, vår videre eksistens selv i mennesker som vi ikke på kjødelig vis er opphavet til, selv i dem som aldri har hørt om oss engang: Vi har allikevel bidratt med noe til den verden de lever og puster i. Og den bevisste eller ubevisste viten om dette er det som gir den moderne «hedning» mot til å leve. Men den tanke, at der ikke lenger skal være noen som bærer selv det blekeste minne om oss videre, noen som iallfall vet hva det er å være menneske — den fører det absurde inn i vår egen tilværelse.

Som sagt, filmen er meget nøktern i sine virkemidler, Sog i det har den sin styrke. Ingen døde, ingen voldsomme scener, selv ikke i de siste smertefulle dagene, da atomsykdommen er begynt å melde seg: Vi ser befolkningen fredelig oppmarsjert i lange køer for å få sin siste medisin: den pillen som tillater dem å sovne stille og fredelig inn i den siste meningsløse søvn. Vel, i det stille har de hver sin måte å bryte sammen på — eller å møte det uavvendelige i stoisk ro. Og som filmens aller grusomste scene står for oss den nest siste — Moiras ensomme avskjed på stranden med den mann som til sist kunne gitt hennes liv mening: Ikke engang i døden får de være sammen. En godtkjøps-effekt, javel — men på dette planet får selv de banalste effekter en ny dimensjon. Og denne blir et sviende symbol på den absolutte atskillelse, den uten ethvert håp, uten noen tro på at kjærligheten har noe som helst svar i noen annen verden.

For Gud er fraværende. Dette er en helt moderne og vitenskapelig menneskehet —og derfor også en helt rasjonell og proper verdens undergang. Jorden sviver videre, universet fortsetter sitt løp, det er bare menneskene som tilfeldigvis ikke er der lenger til å iakttas

Ava Gardner som Moira — alene tilbake på den siste bredd.

Kan katolikker og prot

«Alle synes å være enige om at der nå foreligger en ny atmosfære som kan gjøre det mulig for katolikker og protestanter å tale sammen uten at de derfor prøver å få overtaket eller sikre seg konversjoner — en atmosfære som tillater begge parter både å komme til orde og å lytte.»

Over hele verden og innen alle kristne konfesjoner våkner mennesker som tror på Kristus til bevissthet og ansvar overfor det dypt alvorlige og påtrengende spørsmålet: *Hva kan vi gjøre for å fremme Kirkenes enhet?* Lengst i samtale og fordragelighet er de kristne av ulike konfesjoner kommet i de landene hvor de i slektledd — ofte siden reformasjonstiden — har måttet leve sammen og mer eller mindre avfinne seg med hverandre. Fellesskapet er ofte — som i Tyskland — blitt oppdaget og utbygget i gjensidig respekt under presset av felles gjennomlevde forfølgelser og lidelser.

Baktroppen danner derimot de landene hvor én enkelt konfesjon er i knusende majoritet — som Italia eller Spania i den katolske verden og — for eksempel — Norge i den protestantiske. Her er fristelsen til å isolere seg og være «seg selv nok» så meget større.

Dr. Robert Mc-Afee Brown her til venstre er en amerikansk protestantisk teolog (presbyterianer). Nylig skrev han en artikkel som samtidig ble offentliggjort i den toneangivende protestantiske ukeavisen «Christian Century» og i det ansette katolske tidsskriftet «Commonweal» — hvilket var noe av et særsyn. Dr. Brown trakk her opp «seks grunnregler» for den stadig hyppigere samtale eller dialog mellom katolske og protestantiske kristne. De er fremragende tenkt og formet.

I disse dager da vi på det hjemlige plan ser fremtredende legmannsledere i det norske lutherske kristenfolket rope vakt i gevær mot den økumeniske bevegelse, kan det ha sin verdi å se litt nærmere på dr. Brown's «seks grunnregler». De avslører nokså tydelig hvor langt vi her hos oss har å gå, før vi når frem til det som en overbevist, men fordomsfri amerikansk protestant (og han har mange europeiske meningsfeller) anser for et minimum av redelighet, imøtekommenhet og godvilje i samtalen med annerledes troende kristne.

FØRSTE GRUNNREGEL: Begge parter må forutsette at den annen taler i god tro.

Dr. Brown peker på at dette ikke bare er alminnelig, sivilisert høflighet. Det skulle allerede fremgå av det faktum at begge parter er og vil være «Jesu Kristi tjenere». Dette, skriver han, «er noe som gjør oss til brødre. Noen av mine protestantiske venner føler det som et uttrykk for nedlatenhet når katolikker ofte omtaler protestanter som sine «i troen adskilte brødre». Jeg føler det ikke slik. Jeg synes tvert om at uttrykket er foretrekkelig, for det er akkurat det vi er: adskilte brødre».

Overfører vi denne tankegang på de hjemlige for-

hold, ser vi jo straks at denne første grunnregel er ingen selvfølge. Hvor ofte ser vi ikke våre egne trosvitnesbyrd utlagt som bevisst uredelig propaganda og «dialektikk» — mange tror for eksempel fullt og fast at våre prester opplæres systematisk til bevisst å kaste folk blår i øynene om katolisismen, gjennom en logisk ordlek og utspekulert overtalelseskunst. En slik oppfatning av den annen part må selvfølgelig lamme enhver religiøs samtale allerede i starten og gjøre den ufruktbar.

ANNEN GRUNNREGEL: Begge parter må sitte inne med en klar forståelse av sin egen tro.

Brown mener at protestanter vil ha større vanske-

det. Ingen Messias i skyen, intet lyn fra himmelbryn til himmelbryn, ingen dommer som kaller levende og døde frem til regnskap. Ingen venter det, ingen regner med det. Et frelsesarmémøte er filmens eneste religiøse innslag — og tjener bare til å understreke religionens absolutte fravær. Dets motto — Der er ennå tid, bror — virker ikke engang som hån, bare som narrestreker.

Så kjenner da filmen intet håp. Og den dystre advarsel, som den til sist gjør til sin, lyder hult: «Der er ennå tid.» Tid til hva? — Der er et svar. Når filmens unge ektepar går i døden sammen, forsikrer de at én ting står fast: De har virkelig elsket hverandre. For dem er ikke disse ordene mer enn en desperat gestus,

og filmen stanser ikke ved den. Men for oss er de allerede nok til å gi hele historien en positivt fortegn. For disse ordene har jo en mening, selv om ingen har vært i stand til å gjøre det begripelig for disse to: Der hvor kjærligheten er, der er Gud, og med ham det liv som ingen kan ta fra oss. Så er de frelst fra tiden.

Og dette er den største smerte: Kirkens fravær blant menneskene. — Enkelte trenger å oppdage at å finne kjærligheten, er å finne Gud. Men for at det skal skje, er det andre som må oppdage, at å ha funnet Gud, det må bety å ha funnet kjærligheten. Et univers, hvor ordet Gud blir uten innhold, det mister også selv sin mening og går logisk sin undergang i møte. De kristne står på den siste bredd.

G.

estanter tale sammen?

ligheter her enn katolikker. Dels fordi protestantisk mentalitet er mindre doktrinal, mindre dogmatisk, enn katolsk. Og dels fordi der i amerikansk (og vel også i megen annen) protestantisme er en svakhet for å sette likhetstegn mellom ens tro og «det som taler til meg», altså den subjektive religiøse opplevelse.

Det sier seg selv at en samtale mellom katolikker og protestanter som hver for seg har ufullstendige eller skjeve kunnskaper om sin egen tro, bare kan øke splittelsen og forvirringen, enten det nå er ute eller hjemme.

TREDJE GRUNNREGEL: *Begge parter må gjøre seg umake for virkelig å forstå den annens tro.*

Av denne grunnregel, sier dr. Brown, følger straks to andre. For det første må en da være villig til å tolke den andres tro på velvilligste måte: «Der er masser av synder og forgåelser på begge sider, og den som er innstilt på å utnytte *dem*, kan uten vanskelighet gjøre det fra morgen til kveld.» For det andre må en være innstilt på å få berikaget sin egen oppfatning. Om dette skriver han: «Det er selvfølgelig riktig bekvemt for en protestant å være overbevist om at katolikkens oppfatning av uttrykket «Utenfor Kirken ingen frelse» rett og slett betyr: «Alle ikke-katolikker går til helvede», for så kan han desto lettere bruke uttrykk som «intoleranse», «fanatisme» og «åndelig hovmod». Men dersom han tror at den katolske kirke faktisk lærer dette, vil samtalen med katolikker gi ham en og annen overraskelse, og tvinge ham til å legge om tonen. Omvendt kan en og annen katolikk måtte revidere sine synsmåter ved å oppdage protestanter som lever under Guds ords uttrykkelige autoritet og vet seg bundet av den, og som ut fra *sine* forutsetninger også mener noe med ordene «utenfor kirken ingen frelse».

Det er — for den som har fulgt det kristne enhetsarbeide de siste årene — lett å se at dr. Brown her rører ved en ytterst viktig faktor, når han krever respekt for begge parters *selvforståelse*, og setter et kritisk spørsmålstegn ved de to parters mer eller mindre fordreide bilde og fremstilling av den annen part.

På katolsk side kan det her være på sin plass å peke på den grundige og nødvendige revisjon av hele vårt syn på *Luthers* personlighet og intensjoner som har funnet sted under den siste menneskealder.

Her kan skandinavisk flertallsprotestantisme også lære ett og annet av for eksempel Tyskland. Vi er ikke ennå kommet dit at det for eksempel er naturlig — ja, en selvfølge — å be en katolikk fremstille katolisismen i oppslagsbøker og leksikale verk på våre breddegrader. Tyske katolikker og protestanter rydder her plass for hverandre i hverandres litteratur, og det er ikke mulig å se at de noen gang har brent seg på det. Tvertom forplikter det til saklighet.

FJERDE GRUNNREGEL: *Begge parter må i ydmykhet og avbikt ta på seg ansvaret for hva ens eget kirkesamfunn gjør for å understreke og forlenge kristen splittelse.*

«Mange katolikker,» skriver dr. Brown, «innrømmer idag åpent at når den kristne splittelse varer ved, er det ikke bare «protestantiske villfarelser» som er årsaken. Den må også søkes i en vrangsnudd form for katolsk uforsonlighet. Men på sin side burde protestantene medgi, at det i århundrer har vært en protestantisk tendens å splitte opp kristenheten, og at den økumeniske bevegelse arbeider på tre århundrers ruiner når den forsøker å motvirke denne tendens.»

Også her rører vi ved innrømmelser som ikke faller lett i vårt miljø. Men de er tvingende nødvendige, dersom man fra begge sider skal kunne erfare de kristnes splittelse som det den først og fremst er, målt på Kristi yttersteprestelige bønn om enhet: *En synd*.

FEMTE GRUNNREGEL: *Begge parter må sørge for å bli klar over hvilke faktorer det er som fremmer splittelsen og hvilke som fremmer enheten.*

Dr. Brown er ikke ute for å forsvare en lettvent, overfladisk og pregløs samrøring. Det er en forfeilet form for nestekjærlighet å ville viske ut motsetninger som ikke lar seg bortforklare. «Der finnes ikke,» skriver han, «noe mellomstandpunkt mellom å tro at paven er ufeilbarlig, og å tro at han *ikke* er ufeilbarlig. Selv om den katolske og protestantiske teologi grunner aldri så lenge over saken så finnes der ikke noen farbar middevei her. For det er ikke noe som heter å være 'til en viss grad ufeilbarlig'.»

Allikevel mener han, med de mange protestanter og katolikker som idag arbeider for kristen enhet, at det er av en helt avgjørende betydning å bli klar over — på begge sider av konfesjonsgrensene — hva som er faktiske, og hva som er bare *tilsynelatende* hindringer for enheten. Denne oppryddingen stiller begge parter inn i en sannhet som er det eneste mulige klima hvor kjærligheten til kristen enhet kan gro. Og bare i kjærlighet kan problemet avklares — og engang løses ved at Guds ånd skaper enhet i troen.

SJETTE GRUNNREGEL: *Begge parter må innse at det eneste som kan gi samtalen verdi, er at vi ofrer den til Gud.*

Selvfølgelig må en fra begge sider arbeide for og håpe på at alle kristne samles i den ene og samme kirke Kristus hadde i tankene da han ba for dens enhet. Men det er viktig at de kristne ikke først og fremst samler sin oppmerksomhet om *hvordan* dette skal kunne skje, men snarere søker hen til *forutsetningene* for at det kan bli virkelighet. For det er ikke en praktisk-organisatorisk oppgave, det er et mysterium. «Hvis vi på typisk amerikansk manér er utålmodige etter å se øyeblikkelige resultater,» skriver dr. Brown, «er det nødvendig at vi lærer noe viktig om Guds tålmod. Ingen kristen har lov til å tro ene og alene på det som er menneskelig talt mulig. Vi må fastslå, og virkelig *mene* noe med det, at «for mennesker er dette ganske visst umulig, men alt er mulig for Gud.» «Det som gjør denne samtalen så ytterst viktig,» slutter han, «det er ikke at vi på forhånd vet hva den vil føre til. Det er dette at vi nettopp *ikke* vet hva den kan føre til.»

Vårt åndssvake barn -

HJEMMETS SOLSTRÅLE

Mange er de Oslo-katolikker som har lært å sette pris på dr. Margrethe Wehn — som lege, som medmenneske og som trossfelle. I St. Franciskushjelpen, hvor hun er medisinsk rådgiver, har hun kunnet være til hjelp og støtte for mange, gjennom sin innsikt og forståelse, ikke minst som spesialist i barnesykdommer.

Kanskje har hun nettopp gjennom sine egne problemer funnet denne evnen til å leve seg inn i andres. Det aner man ihvertfall ved å lese dette behjertede intervjuet fra dagbladet «VÅRT LAND», ved journalist Ruth Erlandsen. Det sier oss noe meget viktig om hva et åndssvakt barn egentlig er: En berikende gave — betrodde i sine foreldres varetekt.

Det skjedde under dronning Ingrid's besøk på observasjonshjemmet for åndssvake i Oslo nylig. Noe som ikke kom i avisen: En fortryllende liten tre-åring i solgul strikkejole kom bort til dronningen og ga henne en norsk nasjonaldukke. Den skulle være en hilsen til den yngste av de danske prinsessene, fra en norsk pike som hadde dansk mor.

Treåringen var åndssvak — mongoloid. Men hverken dronningen eller de andre som så ned i det strålende ansiktet, kunne være i tvil — her var et lykkelig lite menneskebarn.

En av legene ved åndssvakehjemmet, dr. Margrethe Wehn, tar den lille piken på armen etterpå da hun hadde hilst på dronningen. De ser ut til å være ekstra gode venner, de to.

— Hun er jo min egen! forklarer fru Wehn med et lyst smil, — den yngste av våre fire barn. Og De aner ikke

hva hun har hatt å bety for de andre barnas utvikling. Elsemor er hjemmets lille solstråle!

Noe inni meg protesterte. Glimt fra tallrike besøk på åndssvakehjem fløy gjennom tankene. Voldsomme, sjokkerende glimt. Er det mulig at det ufattelige og tunge i den grad kan vendes til det gode for en mor: Et åndssvakt barn — hjemmets solstråle?

— Naturligvis var det en skuffelse å få et åndssvakt barn. Å si noe annet ville være å lyve, for det er forskjell på sorg og glede, sier Margrethe Wehn. Vi sitter på hennes kontor og tar opp igjen tråden fra det lille intermessopå åndssvakehjemmet.

I stuen ved siden av leker barna. Vi kom nettopp derfra — mor spilte en dansk barneplate for dem. Elsemor danset rundt på gulvet sammen med storesøster Inger på 8 år og var ellevill av begeistring. Toner er noe av det deiligste Else vet. De to brødrene hennes, Erik på 10 og Ole Jakob på 7 år, kom inn fra snøen og ville leke med Elsemor de også. Det var som i søskenflokker flest — minstebarnet blir kjæledeggen.

Hun er en del av vårt liv

— Jeg kan ikke fordra ordet «akseptert», men det er det vi har gjort når det gjelder vår lille åndssvake Else, sier fru Wehn. — Hun er en del av familien, hun hører med til vårt felles ansikt og vårt felles liv. Jeg tror nok det var lettere for meg enn for de fleste andre mødre. Som barnelege hadde jeg en bakgrunn som ble meg til stor hjelp, og min mann som også er lege hjalp meg til å prøve å se en mening i at vår lille datter ikke var et normalt barn. Mange ganger tidligere hadde jeg sittet

Det er ord som er ytterst interessante ikke minst nettopp for oss her i Norge, som nå ser enkelte av kristenfolkets ledere bruke de selvsamme ord mot det økumeniske arbeide: Hvem vet hva det vil føre til? Det står for oss som om det åpne vågemot som den økumeniske samtalen forutsetter, fra begge parter, i en ganske annen grad stemmer med evangeliets krav til kristenmennesket enn den mistenksomme og angstfylte isolasjon enkelte vil gjøre til program for det kristne liv både på visse katolske og på nærliggende protestantiske hold. Som katolikker er vi selv de første til å vite at ikke ethvert enhetsarbeide er gavnlige — vi ønsker hverken låkelegging eller kompromisser og forbeholder oss det frie ord. Men vi turde knapt regne oss som kristne dersom vi tillot oss selv å undervurdere den veldige betydningen — ja *nødvendigheten* — av at adskilte kristne utholdende og regelmessig møtes i godvilje for å lytte til hverandre, lære å kjenne og respektere hverandre som kristne mennesker, og ut-

trykke i ord og positiv gjerning den felles trang til enhet.

For begge parter gjelder det troskap mot sannheten. Men den kristne sannhet har dette særlige ved seg at den bare kan leve og bestå i kjærligheten. Det er en forutsetning som altfor lenge har vært oversett protestanter og katolikker imellom. Det er ikke nok å ha forvandlet religionskrigenes opprørende tragedie til arg polemikk. Det neste skritt — inn i respekten og nestekjærligheten — er vårt slektledds uavviselige forpliktelse, i en tid da splittelsen kristne imellom mer enn noensinne er et forargelsens tegn verden over. Det er et kall vi for vår del vil vokte oss vel for å oversitte. Dr. Brown's kloke betraktninger vitner om at det er mulig å gi denne samtale en basis som kan samle begge parter i klar forståelse for sakens nødvendighet og alvor.

overfor foreldre til defekte barn. Nå skulle jeg få se om det holder det man sier til andre.

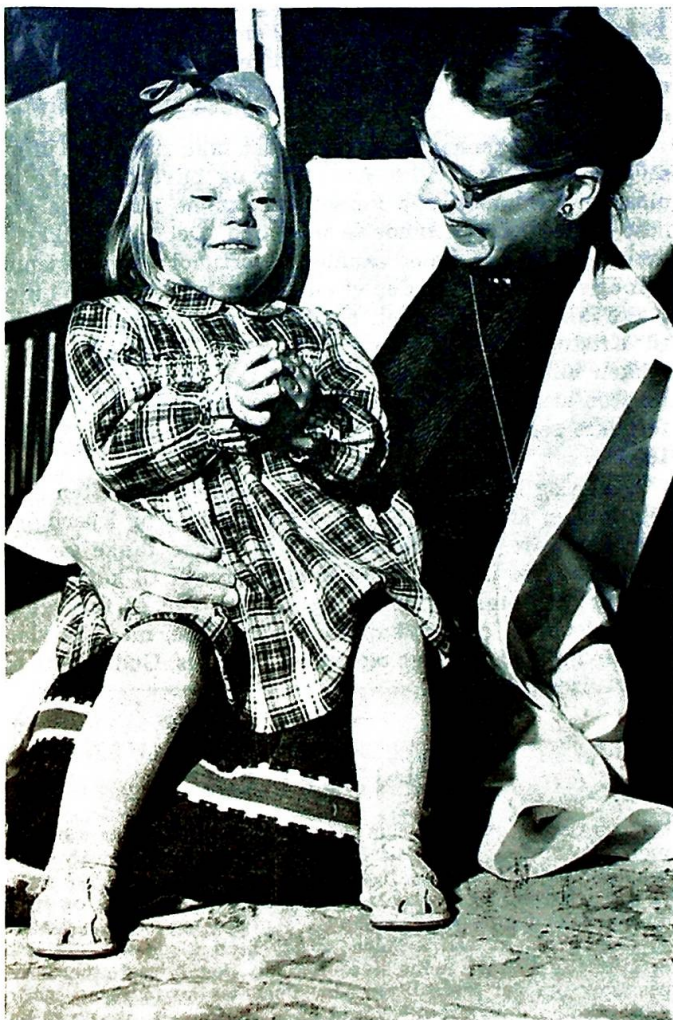
— Men er det noen mening i at et barn blir født åndssvakt?

— Jeg ville ikke orke å være barnelege hvis jeg ikke trodde det! Hvis jeg ikke visste at det var en mening med tingene, så var det jo bare en ren tilfeldighet i kromosomanordningen som gjorde at barnet ble åndssvakt. Det er et lidelsens problem i livet som vi ikke kan løse. Men vår kristne tro gir lidelsen en mening. Det er en himmel over vår sorg. Vi bærer byrdene for hverandre. Menneskene har mye mer felles enn vi aner — både i glede og sorg.

Professoren og den åndssvake

Margrethe Wehn sitter litt og leter etter ordene. Fra stuen hører vi noen som ler. Det er litt annerledes enn vanlig barnelatter —.

— Jeg forsøker å la mine erfaringer komme andre foreldre tilgode, fortsetter Elses mor. — Men jeg har ingen rett til å si at min vei også må være andres. Jeg har den samme dype respekt for dem som uten en kristen holdning greier å se menneskeverdet i sitt åndssvake barn.

Dr. Margrethe Wehn: Hun er en del av vårt liv.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 22. mars kl. 20:

KIRKEKONSERT.

Medvirkende: Operasangeren *Gunnar Gunn*, fiolinisten *Gunnar Ørbeck* og organisten pater *Thoralf Norheim*.

— Og menneskeverdet er like stort?

— Ja, hos et åndssvakt barn som hos professoren! Vi glemmer så lett i våre dager at ethvert menneske er uendelig betydningsfullt. Vår målestokk er denne: Hva greier mennesket å prestere? Det er naturligvis viktig, men det er likefullt galt å vurdere et menneskes betydning bare etter antall fungerende hjerneceller. Det første og det siste hos mennesket er kjærlighetslengselen.

Vent ingenting!

— Hva kan man så vente av et åndssvakt barn?

— Ingenting! Vi må nettopp ikke vente noe slikt som av et normalt barn. Da kan vi til gjengjeld glede oss ekstra hver gang det skjer en liten ting. En åndssvak har en sterkt begrenset erkjennelse av livet. Alt må ta sikte på at barnet får den best mulige livsutfoldelse i glede. Vår Else hører til de åndssvake som f. eks. aldri vil greie ordentlig skolegang. Men hun har lært å gå, hun har begynt å si små ord og hun vil nok lære å snakke. Jeg fikk et spørsmål fra min sønn en dag: — Ville du ha vært mer glad i Elsemor hvis hun ikke var mongoloid? Da måtte jeg svare slik: — Tror du jeg er mindre glad i deg når du har ørebetennelse?

— Men Elses søsken har altså godtatt henne?

— Ja, og det har gitt dem verdier som jeg ikke torde håpe på. Det er alltid en glede å se deres kjærlige holdning til Elsemor — til det som er svakt og trenger ekstra hensyn og omsorg. Naturligvis ligger fristelsen der til å skjemme henne bort. Et åndssvakt barn *kan* bli en tyrann i et hjem, dersom dets krav ikke innordnes i det felles beste. Kjærlighet til barnet må ikke forveksles med dyrkelse. Det kan gi familielivet dype sår.

— Bør alle åndssvake barn være i institusjoner?

— Vi må være takknemlige for våre åndssvakeinstitusjoner. Personalet der gir mer av sin personlighet enn noen andre jeg kan tenke meg. For mange familier er det den eneste løsning at barnet vokser opp i åndssvakehjem og får kyndige menneskers hjelp til å utfolde seg. Vår egen Elsemor skal få begynne i daghjem når hun er blitt fire år.

— Vi må bare hele tiden ha klart for oss at også det defekte barn er en del av vårt samfunn, fortsetter fru Wehn. — Det er en fare i vår tid at vi dyrker den legemlige sunnhet og gjør den til et mål for livsutfoldelsen

DEN KRISTNES SEIER OVER FRISTELSENE

BISKOP JOHANNES WEMBERS HYRDEBREV FOR FASTEN

I sitt hyrdebrev for fastetiden til de katolske troende i Nord-Norges Apostoliske Vikariat tar biskop Johannes Wember for seg evangeliet på 1. søndag i fasten, om Jesu fristelser i ørkenen, og anvender det på kristenlivet. Han peker på hvordan fristelsene «må komme», og i seg selv «hverken er en skam eller en synd, for ellers ville Kristus ikke ha vært utsatt for dem. Derfor ville det ikke være riktig å miste motet og bli forsagt på grunn av fristelser». De skal tvert om føre oss nærmere Gud.

Biskopen nevner først ordene «Er du Guds sønn, da si at disse stener skal bli brød» (Matth. 4, 3), og kommenterer:

«Han taler som om det bare fantes den materielle verden; han taler som en hvis verdensanskuelse bare kjenner den materielle omsorg for livet og tilværelsen. Jesu svar at mennesket ikke bare lever av brød, peker klart på dette materialistiske livssyn.

Denne fristelse er vi i vår tid, hvor levestandarden er opphøyet til avgud, alle utsatt for. For det materialistiske livssyn er hele menneskehetens skjebne avhengig av den prosess som gir mennesket brød og tilfredsstiller de krav som ligger på det materielle område. Og disse krav blir ofte med god psykologisk beregning kunstig utvidet.

I sitt svar nekter Jesus aldeles ikke at spørsmålet om og omsorgen for det daglige brød og livets opphold har sin betydning og berettigelse for mennesket. Men Han fremhever at «mennesket ikke lever bare av brød, men også av hvert ord som går ut av Guds munn» (Matth. 4, 4). Denne sannhet er så klar og innlysende at djevelens fristelse derved er avvist.

Jo mindre mennesket kjenner seg selv og sin sanne natur, dess større blir fristelsene fra materialismens side. Derfor er det også av denne grunn nødvendig å se den kjensgjerning at mennesket er den Guds skapning som består av legeme og sjel og å være seg bevisst hva denne kjensgjerning inneholder.»

Biskopen peker på hvordan en virkelig innsikt i denne vår dobbelte natur orienterer menneskelivet på en dypere og sannere måte, det vil si: sikter det inn med Gud, vår Skaper og Herre, som mål:

istedenfor et *middel*. Motivet for plasing i institusjoner må ikke være at de åndssvake fjernes fra vårt eget liv fordi de skal ses minst mulig.

— Et vanskelig spørsmål til slutt: Er det en ulykke å få et åndssvakt barn?

Elses mor, den danskfødte barnelegen med det åpne smilet, nøler ikke med sitt svar:

— For meg er det ikke en ulykke, men en mening, sier hun. — Vi trodde det skulle bli tyngre enn det ble. Vi ventet oss så lite — derfor er hver dag med Elsemor blitt en glede. En gave —.

«Dette betyr aldeles ikke en undervurdering eller tilsidesettelse av vårt jordiske yrke eller kall. Dette blir ved det kristne syn tvertimot opphøyet og får — riktig forstått — karakter av gudstjeneste. Dette syn skaper den riktige orden; det gir den riktige innstilling til vår oppgave og vårt arbeide i verden og inneslutter også at vi gir vårt liv og vårt arbeide den riktige retning mot fullendelsen i evigheten. Dette syn har kraften i seg til å bevare oss for å gi etter for fristelser, om de så ligger i retning av motløshet og utilfredshet eller i retning av bevisste feil og synd. Ved dette syn skapes det også den livsfulle enhet mellom vår hovedoppgave som kristne og det arbeide som vi har valgt som vårt yrke eller kall eller som rådende omstendigheter har ført oss til.

Først når det igjen blir erkjent at det finnes en åndelig verden over den materielle og at sjelen og sjelens liv er det viktigste og avgjørende for mennesket, kan det uordnede strev og jag etter de materielle, forgjengelige verdier vike plass for vår hovedoppgave på jorden.»

I sin omtale av Kristi fristelser og deres almengyldighet for kristenlivet peker biskop Wember ellers på de falske forestillinger om livet og lykken som kan friste et menneske bort fra Guds virkelighet inn i sviktende illusjoner:

«Den som kjenner livet vet at det ikke finnes en uforstyrret og skyfri lykke. Hver ekte og blivende lykke er uløselig forbundet med korset, på samme måte som det ikke finnes en oppstandelse uten død. Det nytter ikke å lukke øynene for denne sannhet; tvertimot: å anerkjenne den og rette seg etter den er en betingelse for at vår indre lykke ikke blir forstyrret. Kanskje holder mange seg ikke til Kristus fordi Han lærer oss at vi bare kan oppnå lykken eller frelsen, når vi villig tar vårt kors på oss. Kristus sier jo: «Vil noen komme etter meg, da må han fornekte seg selv, ta sitt kors på og følge meg.» (Matth. 16, 24.)

Lykke og kors hører sammen i denne verden. Uten kors blir lykken ikke ekte. Det er Guds visdom og kjærlighet som kan føye begge disse sammen. Denne tanke gir den hellige Paulus uttrykk for når han i brevet til korintierne skriver: «Vi preker Kristus, den korsfestede, en forargelse for jødene, og en dårskap for hedningene, men for dem som er kalt, både jøder og greker, Kristus, Guds kraft og Guds visdom.»

ET UNDSSET-ORD

Om hvert menneske som har barn — hver far og hver mor — vet vi, det er iallfall mulig de har opplevet livsfølelsens fortettelse til den høyeste intensitet almindelige mennesker erfarer. Og i sine barn kan de oppleve igjen og igjen en potensering av livsfølelsen — i gleder og sorger. Det er jo nemlig så, at ved arbeide er der liten glede når det ikke er lykkelig utført, mens livet kan ha den høyeste verdi for oss, selv om det leves ulykkelig. Tusenvis av fedre og mødre ville ikke ha unnvært farskapet eller morskapet, om de så har grått seg halvblinde og sørget seg gråhåret over sine barn.

(Sigrid Undset: «Et kvindesynspunkt».)

KATOLSK VIRKSOMHET I ÅLESUND

Som vi tidligere har bragt melding om («St. Olav» nr. 2 i år) er det under bygging en katolsk kirke i Ålesund, som ventes innviet til pinse. Men det er ikke den eneste katolske virksomhet i Sunnmøres hovedstad. Etter å ha virket i 25 år i Mellom-Norge Vikariat har St. Karl Borromeus-søstrene nå føyd en tredje institusjon til sine allerede forlengst innarbeidede og ansette sykehus i Molde og Kristiansund N. Nylig har de nemlig åpnet «Mariaheimen Sykeklipp» i Ålesund. På vårparten ifjor overtok biskop *Johannes Riih* en større villa med tilliggende eiendom. Etter sommerferien gikk Moder Felix og en medsøster igang med ominnredningen av huset til en komplett og moderne klinikk. Samtidig ble det føyd til et nytt tilbygg, slik at institusjonen nå gir plass for atten pasienter og fem søstre. Ålesunds og Borgunds myndigheter er selvfølgelig glad for dette foreløpig beskjedne, men følbare tilskudd til byens sykehusplass, — der som ellers i landet er institusjonene sprenget, og enhver avlastning velkommen. Det kom til uttrykk under innvielsen like før jul, der Ålesunds ordfører, redaktør *Dagfinn Flem*, i en velkomsttale også knyttet de historiske trådene tilbake til «den katolske tiden», da det lå hele fire kirker i nærheten av søstrenes nåværende eiendom.

Den 3. januar i år ankom de første pasienter, og siden har der vært fullt belegg. Klinikken, som ligger bare 50 meter fra den nye katolske kirke, har alt vunnet seg en plass i befolkningens respekt og sympati.

EUKARISTISK VERDENSKONGRESS

Som tidligere meddelt vil det finne sted en *Eukaristisk verdenskongress i München fra 31. juli—7. august*. På denne kongressen vil det også bli holdt en nordisk dag for deltagerne fra Skandinavia. Norske deltagere kan slutte seg til en felles reise fra Danmark under meget rimelige betingelser. Prisen blir dkr. 550.— fra København. I den er inkludert reisen, privat innkvartering, middag og aftens i München, samt en tur til festspillene i Oberrammergau.

Siste innmeldingsfrist er den 1. april til sokneprest F. J. Fishedick, Akersveien 5, Oslo.

KIRKEMUSIKK PÅ GRAMMOFON

AFRIKANSK GUTTEKOR I TOPPKLASSE

Missa Luba er den mest kjente platen sunget inn av kong Baudouin's trubadurer i Belgisk Kongo. Denne bemerkelsesverdige komposisjon av den katolske messes faste deler er blitt til i Afrika uten fremmed innflytelse. Guttene er katolikker og synger den latinske teksten, men stammens gamle folkemusikk og rytmer med flere sorter trommer er de uttrykksmidler de benytter seg av for å gjengi messens dramatiske innhold. Og dermed er det negrenes absolutt personlige og sterkt følte opplevelse av frelsesmysteriet man får høre: Anger og tillit i Kyrie, en grenseløs jubel i Gloria. I Credo forkynner de Frelserens lidelse og korsfestelse slik døden blir bekjentgjort blant de innfødte, med trommenes spesielle tam-tam og sorg og klage i stemmene. Sanctus begynner langsomt og dypt for å stige til en gledesfylt hyldest hvor guttesopranene toner sølvklart. Hele *Missa Luba* er en spontan improvisasjon, musikken er ikke nedskrevet, blir det opplyst, og nettopp slik virker den.

En dirigerende hånd må likevel til også her, og det er en belgisk pater, Haazen, som i løpet av de syv år han nå har vært i Belgisk Kongo har dannet dette koret og lært guttene ikke bare å synge «i team», men også sans for de høynende verdier i musikken. Men rytme og evne til komposisjon har de i blodet, har han selv uttalt. Derfor har han vært ytterst påpasselig med å la dem få musisere fritt, i full overensstemmelse med deres kongo-natur.

Foruten *Missa Luba* har de sunget inn sanger fra Kongo på to 45-plater. En kjenner straks igjen de klare, sonore stemmene og gløden og fryden i måten de synger på. Philips har æren for de gode innspillinger.

DEN GREGORIANSKE MESSE

Det ypperlige grammofonselskapet i Paris, Studio Son et Musique (SM), har blant meget annet spilt inn en rekke gregorianske messer for søndager og spesielle dager i kirkeåret på 45-plater. Messe I (påsketiden) er tatt opp i klosteret En Calcat, messe II i St. Grégoire-instituttet i Lyon, messe IV i Ligugé i Belgia, søndagene i fastetiden i En Calcat, osv.

Alle som er interessert i gregoriansk sang får her en glimrende hjelpekilde, og det er dessuten en udelt glede å lytte til de mange vakre kor.

RUSSISK KLOSTERLITURGI

Vesper og matutin sunget av Feodor Potorjinsky's russiske kor er en stor 33-plate fra Studio SM. Den inngår i dette grammofonselskapets serie kalt «Unité des Chrétiens», (de kristnes enhet), og er tatt opp i Notre Dame-katedralen i Paris da koret ga en konsert der.

Den skjønnne gamle russiske munkesang — morgen- og kveldsoffisiet slik det ble sunget, og kanskje fremdeles synges enkelte steder i klostrene — blir levendegjort av et emigrantkor med ikke bare utsøkte stemmer, men hvor medlemmene tydeligvis er besjelet av en ekte og dyp religiøsitet. Uten musikkakkompagnement på ortodoks vis, stiger og synger de virilt malmtunge basser og klangfulle tenorer og åpenbarer en tradisjonsrik og spirituell verden hvor sjelene helt lar seg inspirere av Guds virkelighet og skjønnhet.

Platen er prisbelønnet, og det vil bli approbert av alle som hører den!

K. R.

BLIKK på TIDEN

OM EKTESKAP OG PROMILLE

■ Vi er et lovlydig folk, fra gammelt av. Men det hender at en ser lovforslag som der er grunn til å ønske veien nord og ner, om respekten for lov og rett skal kunne bevares usvekket. En komité har nylig fremlagt følgende utkast til den norske ekteskapslovens paragraf 5, som vi ber Dem lese omhyggelig og med ettertanke: «Den som er sinnssyk, som i høy grad er hemmet i sjelelig utvikling eller sjelelig svekket eller som er forfalt til misbruk av rus- eller bedøvelsesmidler (vår uthevelse), må ikke inngå ekteskap uten samtykke av Kongen.»

Nå er det sannelig ikke norsk omsorg for alkoholikerne i sin alminnelighet som gir oss tillit til denne geskjeftige iver etter å åpne adgangen til å forby dem ekteskap. Forfatteren Jens Bjørneboe har nylig i en artikkelserie i «Dagbladet» påvist drastisk at vår strafferett, årtier etter at alkoholisme er fastslått som en sykdom som trenger klinisk behandling, fortsetter med å behandle alkoholikerne som man behandler forbrytere og asosiale, uten å røre ved ondets rot. Det er ille nok når myndighetene ikke gjør hva vi burde kunne vente av dem. Men det er værre enda når de blander seg inn på områder hvor de ikke har noe å bestille. Selvom motivet sikkert er humanitært nok, er dét en løsning som slår barnet ut med badevannet. Og ett sted må grensen for samfunnets foretagsomme formynderkap over privatlivet trekkes. Der er adskillig sunn sans i en reaksjon som vi finner over signaturen J. N. (redaktør Jostein Nyhamar) i ukebladet «Aktuell» (27. februar):

«Hele lovutkastet ånder av et antikvert syn på alkoholproblemet, og av en fullstendig forvridd tenkning. Det er dessuten helt umenneskelig i sin brutalitet.

Motiveringen for forslaget må vel være at alkoholmisbruk ødelegger mange ekteskap — best å forebygge i tide. Og utvilsomt gjør alkoholmisbruk det — men det er også mange andre ting som ødelegger ekteskap, man kan ikke gardere seg mot alt.

Dessuten: Vil Else Jensen gifte seg med alkoholmisbruker Hansen, er det hennes sak. Hun vet hva hun går til, det raker ingen komité, ingen andre. Og for mannen eller kvinnen som er henfalt til alkohol, kan et ekteskap ofte være den eneste redningen. En alkoholiker er et uheldig menneske — han vil oftest selv ikke annet enn å slutte å drikke. Følelsen av å bli godtatt av et annet menneske, av at det er noen som bryr seg om ham, er en av de faktorer som kan hjelpe ham på rett kjølgjen. Dømmer man ham som ekteskapsuverdigg, og tar man fra ham mulighetene til å stifte et hjem, vil han ikke ha noen sjanser.

Ekteskap bør nå som før være en privatsak mellom to mennesker, uten forutgående lisensiering på promille-grunnlag.»

MARIE TAKVAM OG TEOLOGIEN

■ Der er knapt noe som overrasker en utlending mer i norsk åndsliv enn stridbarheten i den hjemlige religiøse debatt. Der må være dype spenninger under alle de slag og spenn som år ut og år inn meddeles nesten over religiøse problemer i hele vår dagspresses bredde.

Tar en imidlertid for seg de spørsmål som først og fremst har vært på tapetet siden krigen — helvetesdebatt, skolens formålsparagraf, kvinnelige prester og nå det økumeniske arbeide — så peker de jo i virkeligheten alle tilbake på ett eneste problem: Hva er kirken — hvem har autoritet til å si mennesker hva som er kristendom (og hva som ikke er det), dersom kirken ikke har det?

Her har spenningen bestått i hundre år i norsk protestantisme — mellom de kristelige organisasjonene og biskopene, mellom legmannsdemokratiet og embedet.

Det er dette som er bakgrunnen for det eiendommelige profane ortodoksi og kirkesyn som i ly av statskirkeordningen brer seg i presse og opinion, og gjør tingene broget for våre lutherske medkristne. Halvt og helt avkristnede instanser vil ved flertallsbeslutninger og opinionspress påtvinge norsk lutherdom både en tankegang og en orden som ofte bryter radikalt med det som i to tusen år har vært den kristne kirkes selvforståelse og definerte vesen. Et drastisk utslag var professor Frede Castberg's tolkning av grunnlovens religionsparagraf, der den avskrekkende konsekvensen ble at norsk lutherdom også læremessig ble underlagt statsmyndighetene («Kongen»). Som kirkestatsråder har både Lars Moen og Birger Bergersen gått stille i dørene hva disse delikate spørsmålene angår. Regjeringen synes vel også at den har råd til å vente. For hurtig og sikkert forandres situasjonen: Ikke ovenfra, ved politikere biskoper og teologer. Men nedenfra, gjennom opinionsdannelsen, for ikke å si vulgariseringen av synet på kirke og kristendom. Jo lenger fiksjonen om Norge som en konfesjonell stat opprettholdes, desto grundigere må de lutherske kristne tåle å bli omformet etter forbilder som er det kristne kirkesyn totalt fremmed.

Kvinnen i forsamlingen:

Hvem ber henne tie?

(Hammarlund)

På aller populæreste plan er det først og fremst «Dagbladet» som er ram-bukken. Den livlige avisen vet for tiden ikke hvor den skal snu seg, nå som den nesten hver dag må velge mellom sitt tradisjonelle prestehat og sin kampanje for kvinnelige prester. Det er ikke så greit.

Om det Pauli ord at «kvinnen bør tie i forsamlingen» skriver forfatterinnen Marie Takvam («Dagbladet» 5. mars) med en blanding av vidd og alvor en artikkel der en god del av dagbladskretsens trosartikler i kristelige spørsmål luftes. Som for eksempel dette «skriftsynet»:

«Bibelen er ei inspirerende og stor og rik bok. Den ber med rette namnet: Bøkenes bok. Den er altfor god til at ei tilfeldig gruppe menn, som viser eit så snevert syn i menneskelege spørsmål, nesten skal ha monopol på å formidle dei etiske og estetiske verdiar som denne bok har å gje menneskja.»

Det er — i aller populæreste form — igjen å stille det samme problemet, protestantismens grunnproblem siden avkristningen begynte: Hvem tolker autoritativt Bibelen? Biskop Smemo? Professor Hallesby? Regjeringen Gerhardsen? Marie Takvam? Eller mon det kanskje var ment å være — Kirken?

DIKTATUR OG DIKTATUR, FRU BLOM

■ Vi lever i et velferdsdemokrati, og har mange gode grunner for å anta at det er et samfunnssystem som har stått sin prøve som det levedyktigste og menneskeverdiggste innen vår kulturkrets. Det innebærer at vi her i landet har lite til overs for diktaturer. Ennskjønt — ikke alle. Vi skulle tro at norske katolikker, som folk flest, stort sett er enig i hva der i norsk dagspresse skrives om visse «svarte» autoritære regimer i og utenfor Europa, hvor presse-, ytrings-, tros- og forsamlingsfrihet er mer eller mindre problematiske.

Men hva med de røde regimene? Vi kan ikke se annet enn at svært så ansvarlige demokrater, på regjerings- og annet hold, legger opp til en utpreget og nærmest uforbeholden vennskapspolitikk overfor et rødt diktatur — Titos Jugoslavia.

To løvsanger om moderskapet

AV PEREGRINUS

I

Det er natt, en lys vårnatt på Lillehammer. En kvinne lister seg inn i et hus. Der sover hennes tre små barn — hun har ikke sett dem på mange uker. Legene sa det var underlivskraft. Og nå fikk hun likevel lov til å stige opp fra skyggenes rike til livet igjen. Nei, det var ikke for sent. Hun er reddet, hun skal puste inn den første vår og fjellenes nattstille hilsen. Ingen har ventet henne hjem i denne natt. Barna sover i et lite rom og hun vil ikke vekke dem. Så stiger hun trappene oppover og legger seg i et kott på loftet. For dette er ikke hennes virkelige hjem. Mannen er borte og skal bli borte i mange år.

Øynene er jublende og trette på samme tid. Det gråsprenget håret innrammer en energisk panne. Sterk er hun, ikke knekket — hun har da råd til å tenke på andre, ikke på seg selv. Hun kommer tilbake, selvfølgelig og stille, uten å kreve noe som helst etter den lange, bitre pilegrimsvandringen sin. Mor er hun og livets hellige kilde skal aldri slutte å synges i henne. Den fjerneste røst kan av og til kjennes som den nærmeste, den evige.

Så er det morgen, den første morgen hun atter kan se barna sine. Jeg finner henne i hagen. Der sitter hun med sin lille pike på fanget — bare noen få timer etter at hun var sluppet fri ut av dødsrikets skyggeland. Hun hviler ikke og koser seg ikke. Jeg ser disse tynne fingrene, hendene som igjen er virksomme og derfor gjennomstrømmet av ømhet og varme. Den gode varme. Her sitter hun og stopper et lite hull i strøpene til barnet — det aller, aller første hun har begynt å tenke på etter at hun er kommet tilbake til livet på ny.

Solen skinner i hagen og buskene er ikke sprunget ut ennå. Det er helt stille her omkring denne moren med barnet på fanget. Jeg våger ikke å gå nærmere. Moderskapets evige gestus ligger i denne skinnmagre hånden som straks gir seg til kjærlighetstjenesten. Det var underlivskraft. Men alle lyse livsmakter synger sin velkomstsang over dette vakre, utpinte kvinnehode — de bærer sitt budskap til et ukjent sted som du kan kalle hva du enn ønsker og vil . . .

Og jeg tenker i denne morgenstund på en annen kvinne. Også hun hadde barn. Men hun mente hun burde få minst 3 kroner i timen for å stille dem. Hver hushjelp har jo denne timelønn, sa hun til dem som ville høre på henne. For det skulle jo være lønnsomt å stille barna, selv om det var hennes egne. Men dette var bare en kort tanke, en av de korteste . . . For det er våren i denne varme hagen, der epletrærne vil blomstre

Vi savner med andre ord en smule konsekvens.

I ett diktatur forfølger man sosialister, i det andre katolikker, — begge grupper må tåle fengsel og død for overbevisninger som vi i vårt eget land synes det er en menneskerettighet å ha lov til å virke for. Det skulle jo prinsipielt komme ut på det samme. Men enhver er seg selv nærmest, og katolikkens skjebne under Titos regime interesserer egentlig ikke norske Titobeundrere det aller minste — mange av dem kan jo åpenbart styre sin begeistring for kirke og kristendom allerede på det hjemlige plan. Kanskje er det derfor nyttig å minne om at ikke bare katolikker, men også deres egne meningsfeller — som den sosialistiske teoretikeren *Djilas*, — må tåle forfølgelse og fengsel ene og alene for sine meninger. Det innbyr sannelig ikke til kulturdelegasjoner og vennskapsenkliæringer fra folk som selv har følt politistaten på kroppen.

Sameksistens er ganske visst en nødvendighet. Men den innebærer ikke nødvendigvis at en gjør svart til hvitt — eller blodrødt til rosa!

Frater Candidus.

om noen dager og alle *givende* livskraft skal bli omdøpt til duft, lys og kjærlighet.

Etter mange sekler vil hun sitte her i denne usynlige hagen — denne kvinne med underlivskraft og barnet på fanget, og la sitt evige moderskap stråle ut over dalene og det kjølige fjellet. For *hun* er det og alle hennes likesinnede søstre som ennå holder verden oppe med sine rike kjærlighetshender. Ellers var den styrtet sammen for lenge siden.

II

Hun var liten, spebygd, halvgammel og ikke pen å se på. Klærne hang på den uttørkede kropp og øynene var dype og trette. Kanskje gikk hun tilbake fra arbeide, klokken var blitt fem eller mere, og gatene i byens utkant var nesten tomme. Var hun en rengjøringskone? En tilfeldig daghjelp? Et ensomt menneske som ingen tok vare på? Hun skyndte seg av sted da jeg møtte henne, der var uro i hennes gang. På hjørnet utenfor et barnehjem ventet en liten pike i rød overall. Kinnene var runde og det brune håret var glatt og mykt. De møttes. De så på hverandre uten å si ett ord. Piken smilte og kvinnen fikk vårlys i sine trette øyne. Slik traff de hverandre hver dag. Moren og barnet.

Så gikk de sin vei. Jeg så på kvinnen. Og jeg kunne ikke kjenne henne igjen. Hun var fremdeles spebygd og liten og halvgammel, men samtidig var hun skjønn og god og rik. Piken holdt moren om livet og morens hånd hvilte på barnets skuldre. Nå snakket de med hverandre. Hun var ikke mer rengjøringskvinne eller daghjelp, hun gikk og var bare mor. Hennes stemme fikk en ny ungdom og hennes gang en stille varsomhet.

Har jeg bare diktet? Nei. Jeg så en gang til. Ansiktet strålte, dagens slit var glemt, overvunnet eller kastet bort. Dette var hennes rikdom. Hun var blitt innlemmet i livets vesen, virkelighet og kjerne. Slik gikk hun og frydet seg som millioner og atter millioner kvinner har gjort det i tusener år. Det var noe urokkelig over hennes lille skikkelse — den styrke som bare gis dem som er villig til å tjene livet.

Og jeg tenkte igjen på en annen kvinne. Hun var vakker og ung, med hvit panne og slanke, edle hender. «Så gikk det galt *igjen*,» skrev hun til sin mann en gang, da hun skulle få sitt tredje barn. Hun likte det øyensynlig ikke, nei, for barna hindret henne, fortalte hun, i å realisere seg selv. Kanskje kunne hun bli en stor kunstnerinne, mente hun, og kunne tilbringe sine dager ved å tegne, male, spille. Men livet, det ubehagelige, offerfylte liv, det bare forstyrret hennes stadige drømmer om seg selv og om sin mulige, hittil ufødte kunstgjerning. Det var bare barna som var født — den ubønnhørlige realitet det ikke var mulig å flykte fra. Og jeg hørte i luften ekkoet av noen gamle, hemmelige, klare ord som hun aldri ville lytte til: «Den som vil *finne* sin sjel, han skal *miste* den . . .»

Luften ble kjølig, kvinnen og piken gikk langsomt bort og forsvant mellom trærne. En navnløs, ukjent kvinne som ville være livets tjenerinne. Og som realiserte seg selv gjennom livet. Som øste sin rikdom av offerets dype brønn. Som levde ikke i stadig, anspent angst for å beholde seg selv, men i stolt glede over å kunne gi seg selv. Den sterke kvinne som tenner sitt lys midt i styggedommen, barnevask og trange rom, for at livet ikke skal bli stanset og ikke måtte slukne når det en gang hadde nådd henne.

Der var bare noen fuktige, ferske spor eter henne og barnet i sanden. Og jeg hadde lyst til å bøye mitt hjerte og mine knær. Her gikk hun. Den navnløse. Den ubetydelige. Den mest ubetydelige. Den evige.

NEWMAN PÅ SVENSK

*John Henry Newman: Apologia pro vita sua.
Oversatt til svensk av Axel Ljungberg.
Utgitt i serien «Kristna klassiker» under redaksjon
av Lechard Johannesson.*

Kardinal John Henry Newmans selvbiografi, hans «Forsvarsskrift for sitt liv», er i år for første gang blitt utgitt på et skandinavisk språk i uavkortet form.

Boken ble til i 1864. Den er et forsvar for forfatterens person og posisjon, idet dens hensikt var å tilbakevise de beskyldninger for hykleri og falskhet som gjentagne ganger var blitt rettet mot ham fra anglikansk hold etter hans konversjon til den romersk katolske kirke i 1845. Det mest slående trekk i fremstillingen er den åpenhet og ærlighet hvormed den senere kardinal blottlegger for offentligheten sin livshistorie og sjelekamp. «Forsvarsskriftet» vakte sensasjon dengang det kom ut, har siden stadig vært gjenstand for diskusjon og beundring, og regnes i dag som et av den engelske litteraturs klassiske verk.

Fra sin ungdom av var Newman sterkt opptatt av religiøse spørsmål. Han ble anglikansk prest og levde et aktivt liv som den anglikanske kirkes tjener og lidenskapelege forsvarer. Men i sitt 45. år forlot han anglikanismen og gikk over til katolisismen. Forut for det avgjørende skritt gikk en lang religiøs utvikling. Den gradvise dannelsen av hans religiøse meninger er selvbiografiens egentlige emne.

Det er Newmans oppfatning at få sinn kjenner seg tilfreds uten et rasjonelt grunnlag for sin religiøse tro. Hos ham selv er trangen til å søke harmoni mellom tro og fornuft nærmest å betrakte som et instinkt. I sin bestemmelse av religionsbegrepet legger han avgjørende vekt på den rasjonelle funksjon og dens objekt og mål, nemlig sannheten. Han sier at dogmet alltid har vært det fundamentale prinsipp for hans religion. Dette er ensbetydende med at begrepet religion for ham innbefatter stillingtagen til bestemte formulerte åpenbarte sannheter. Religion som en blott og bar følelse betrakter han som «en drøm og en latterlighet».

Hans religionsbegrep, eller det som han selv betegner som sitt dogmatiske prinsipp, må sees som basis for hans religiøse utvikling. Ved å trekke logiske konsekvenser av sitt prinsipp blir han i første omgang ledet over fra lavkirkelig til høykirkelig posisjon. Men etterhvert gjør han den oppdagelse at det kun eksisterer en eneste form for kristendom som fullt ut er i overensstemmelse med hans religiøse grunnoppfatning. Denne kristendomsform er den romerske katolisismen.

Samtidig som boken gir teologisk orientering, er den en kilde til religiøs oppbyggelse, og dessuten er den en interessant beretning om et betydelig menneskes personlige kamp.

Seriens redaktør, dr. Johannesson, er selv klar over de innvendinger som vil kunne rettes mot oversettelsen. Han sier i sitt forord at det har vært forbundet med store vanskeligheter å bevare den engelske teksts eleganse og kraft, likeså å presisere de teologiske og filosofiske uttrykk. Oversetteren har utført sitt arbeide med omhu, og han har sans for forfatterens språklige virkemidler. Han fortjener i det hele tatt ros. Og likevel forsvinner en del av de nyanser og noe av den stemning som Newman skaper ved sitt språk og sin stil. Til å kunne gjenskape denslags nyanser kreves det nemlig en språkkunstner og stilmeister av samme format som Newman selv.

Marit Flagestad.

NORGES KATOLSK KVINNEFORBUND

i Oslo Bispedømme minner sine medlemmer om Felleskommunionen *fredag 25. mars* i Oslo under høymessen i St. Dominikus Kirke om aftenen kl. 19.30. Messen blir lest for alle katolske kvinners arbeide i verden.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

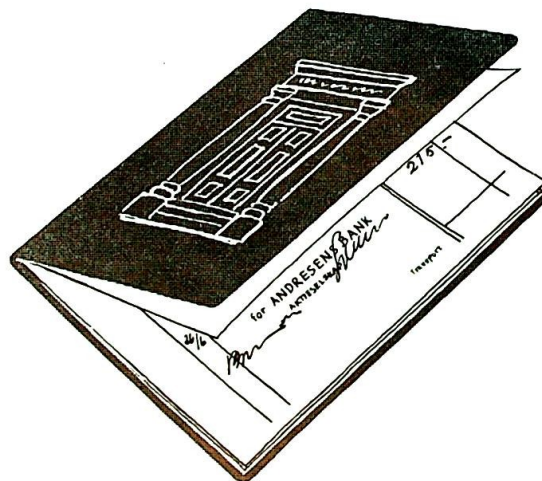
Onsdag 6. april: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30. Derefter samvær i Foreningslokalet. Lysbildeforedrag av *pastor Vranken* om Ravenna-mosaikker.

Alle katolske damer innbys.

ST. FRANCISKUS III. ORDEN

har møte *fredag 8. april* kl. 19 i St. Hallvards Kirke. Etterpå selskapeleg samvær i foreningslokalet, Urtegangen 29. Foredrag med lysbilder om Oberammergau.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

UTLANDET

SORT KARDINAL UTNEVNT

Pave Johannes XXIII har bekjentgjort at han igjen vil øke tallet på kardinalkollegiets medlemmer. Med syv nye utnevnelser, som kommer til å bli høytidelig foretatt i konsistorium den 28. mars, kommer antallet opp i 85. Det tradisjonelle tall var som kjent helt til siste høst 70.

Den lille sensasjon denne gang er imidlertid at paven for første gang i historien har utpekt et medlem av den sorte rase til på denne måten å bli en av sine rådgivere. Det er biskopen av Rutabo i Tanganyika, Mgr. Rugambwa. På ny understreker Kirkens øverste ledelse med dette, at den på det kraftigste tar avstand fra alle forsøk på å hevde den hvite rases overlegenhet i Evangeliets navn. Den kristne kirke er universell og kjenner overhodet ikke raseskiller. Dette har jo alltid vært klart, og sorte prester og biskoper har allerede i årrekker virket i Afrika. Men det er med glede og stolthet vi konstaterer, at Roma nå finner det kristne Afrika av en slik betydning, at det har krav på en plass i Hans Hellighets råd.

Kardinal Rugambwa som er født i 1912 blir samtidig en av kollegiets yngste medlemmer — bare biskopen av Berlin, kardinal Döpfner, er yngre. Sammen med ham blir to andre «farvede» kardinaler kreert: Mgr. Doi, erkebiskop av Tokio, blir Japans første kardinal; mens Mgr. Santos, erkebiskop av Manila og innfødt filipino, blir Filippinenes første representant i kardinalkollegiet.

To andre residerende biskoper blir likeledes opphøyet til purpuret; det er: Erkebiskop Alfrink av Utrecht og erkebiskop Lefebvre av Bourges i Frankrike. Endelig har paven utnevnt ennå to kurie kardinaler — biskop Traglia, som i pavens sted ennå bestyrer bispedømmet Roma, og Mgr. Bacci.

Det er fremdeles Italia som er i solid flertall i kollegiet: Kardinalkollegiet vil nå komme til å bestå av 52 ikke-italienere og 33 italienere.

KIRKEN OG LATIN-AMERIKA

I et av sine siste nr. gjør det ansette amerikanske uke-tidsskriftet TIME rede for spenningen mellom kirke og stat i den vesle mellom-amerikanske republikken San Domingo (Den Dominikanske Republik), som utgjør en del av øya Haiti. Siden 1930 har det vært et diktatur, under «generalissimus» Rafael Trujillo.

I San Domingo, som i en rekke diktaturstyrte amerikanske stater, har der de siste år vært en voksende motstand fra befolkningen mot egenmektige og korrupte myndigheter. TIME minner om at i tre andre tilfeller har den katolske kirke oppmuntret disse frihetsbestrebelsene på en helt avgjørende måte, og dermed indirekte ført til diktaturets avskaffelse. Det gjelder Kirkens åpne kritikk av Argentinas Juan Peron, Venezuelas Marcos Perez Jimenez og Colombias Gustavo Rojas Pinilla, som alle måtte si fra seg makten under presset av en

folkereisning. I land som siden de ble selvstendige i forrige århundre har vært en dårlig grobunn for demokratiet og et lett bytte for mer eller mindre reaksjonære militære «sterke menn» er det betydningsfullt at en så viktig opinionsfaktor som kirken oppmuntrer og fremmer utviklingen i retning av et ansvarlig demokratisk styre.

I San Domingo har nå landets seks biskoper i et felles hyrdebrev gitt et skarpt svar på regjeringens massearrestasjoner av diktatorens politiske motstandere og opprettelsen av en konsentrasjonsleir for 2 000 av dem. Da hyrdebrevene nylig ble lest i alle landets kirker til samtlige messer, førte det til massetilstrømming av mennesker som — demonstrativt kledd i sort — lyttet til biskopenes krav om rettigheter i tredivet år: rettssikkerhet, retten til utvandring, samvittighets-, presse- og forsamlingsfrihet. Hyrdebrevet slutter med å fremlegge en positiv plan for fremtiden. Dermed er Trujillo's forsøk på å spenne kirken i San Domingo for sin vogn, ved å føre en kirkevennlig politikk, klart blitt unnsagt.

LUTHERANERE STUDERER MODERKIRKEN

Ifølge en artikkel i «Vår Kirke» organ for Oslo Indremisjon, blir det Lutherske Verdensforbunds lenge planlagte institutt for studier av katolsk teologi og kirkeliv i disse dager åpnet i København. Det var den lutherske biskopen av Hannover, dr. Hanns Lilje som opprinnelig — på det Lutherske Verdensforbunds siste møte — tok initiativet til dette institutt, som var tenkt rent konfessjonsvitenskapelig — ikke polemisk eller propagandistisk.

«Oppgaven», skriver Kaj Erik Lindqvist i «Vår Kirke», er å finne frem til skillelinjen mellom reformatorisk og romersk-katolsk teologi idag. Har den romersk-katolske kirke nærmet seg reformasjonens anliggende, eller har den fjernet seg? Omvendt: har den lutherske kirke opp-tatt katolske momenter i seg, eller er den blitt mere og mere protestantisk?»

Eller, som instituttets leder, professor K. E. Skydsgaard uttrykte det i en dansk radioutsendelse: «Hva skjer i den romersk-katolske kirke idag? Hvilke strømninger gjør seg gjeldende i det enestående intense teologiske arbeide som utføres? Hva gjøres det i Romerkirken for å forstå den reformatoriske teologi? Men samtidig: Hvordan er situasjonen innenfor den lutherske kristenhet idag? Hvordan forstår vi idag alt det som våre reformatoriske fedre kjempet for? (...) Det foreligger en helt ny situasjon hvor det er nødvendig å gjøre seg klart hva som forener de to store kirker og hva som skiller dem. Hertil kreves ikke bare forståelse for hva den annen part mener og sier, men også et oppgjør.

Å ville holde oppgjør uten først å ville forstå, er uantagelig for ethvert ærlig menneske. Og å ville forstå uten å søke et ekte oppgjør, er å stanse på halvveien.»

Instituttet begynner beskjedent og stillferdig med å bygge opp et forskningsbibliotek. Foruten professor Skydsgaard, som i de første måneder akter seg ut på kontaktreiser, blant annet til Rom for å sondere opinionen omkring det kommende katolske kirkemøte, er en ung dansk vitenskapelig assistent, pastor Gerhard Sørensen knyttet til instituttet. Ifølge artikkelen i «Vår Kirke» akter han å overvære den katolske eukaristiske kongress i München til sommeren. Instituttet har ellers planer om små studiekonferanser hvor protestantiske og katolske teologer kan møtes til drøftelser.

VATIKANET

Sakramentskongregasjonen har nylig tillatt at det blir installert døpefonter i fødeklinikker og hospitaler. Denne tillatelsen er blitt gitt etter anmodning av flere biskoper.

JUGOSLAVIA

Den katolske biskop av Beograd, Mgr. Ujcić, interimsformann for den jugoslaviske bispekonferanse, har av marskalk Tito mottatt en utmerkelse, «Ordenen for fortjenester av folket». Pressebyrået **Tanjung** erklærer at dekorasjonen er blitt tildelt en mann som «har et realistisk syn på situasjonen» og «har arbeidet for en ordning i forholdet mellom kirke og stat». Denne ordenstilbedelingen, som skjedde i anledning biskopens 80-årsdag, må sees som et nytt trekk i Titos taktikk for å oppnå en normalisering av forholdet til den katolske kirke.

PORTUGAL

Tre hundre portugisiske prester har henvendt seg til den pavelige nuntius i Lisboa med en petisjon angående biskopen av Porto, Mgr. Gomes. Biskopen kom i motsetningsforhold til regimet og forlot landet i juli ifjor; siden har han ikke fått tillatelse til å vende tilbake. Han underviser for tiden ved et spansk seminar. (KNA)

Fabrikker, men ingen kirker.

Kardinal Cerejeira, patriark av Lisboa, konstaterer i et hyrdebrev at det moderne samfunn bygger fabrikker, men glemmer kirkene. Han oppfordrer nå til bygging av 37 nye kirker i selve Lisboa; antallet av sogn må fordobles.

SYD-AFRIKA

Ingen nåde fra myndighetene.

Et «hvitt» ektepar i Kappstaden, herr og fru Frank Beecher, er blitt tvunget til å forlate landet. For en tid siden fant de en baby som var lagt igjen i en katolsk kirke. Babyen viste seg å være «farvet», og da myndighetene hadde registrert det som sådan, ble det gjort forståelig for adoptivforeldrene at de ikke kunne beholde det: det hadde ikke lov til å bo sammen med hvite. Innenriksministeren, Tom Naude, fortalte ekteparet at hvis de ikke ville skille seg av med barnet, hadde de ikke annet å gjøre enn å forlate landet. Og det forbereder de seg nå til å gjøre. Om kort tid reiser de til England.

KRISTIANSAND S.

SIGURD SØRENSEN
Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717
Egen likbil for transport

SPANIA

Regjeringens plan for en stabilisering av den økonomiske situasjon er nylig blitt kommentert i en felleserklæring fra det spanske episkopat. Biskopene bifaller planen forsåvidt som den tar sikte på å heve lønningene for arbeiderne, men understreker også at når der tales om nedskjæring av levestandarden for å bringe økonomien på fote, må dette anvendes på dem som lever i overflod, ikke på dem som allerede har livremmen strammet til det ytterste. Industriledernes profittbegjær må begrenses, og de besittende klasser ikke bli til anstøt ved sin utfoldelse av luksus. Biskopene peker også på arbeidsløsheten som en vesentlig grunn til svikten i produktiviteten, og peker på at retten til arbeid er en hjørnestein i Kirkens sosiale dotrine.

TYSKLAND

Gjennom hatets briller.

De vest-tyske katolikkenes «fasteaksjon» som innbragte 32 millioner mark, hadde et rent politisk sikte, skriver en avis i Øst-Berlin. Den er bare et nytt middel til koloni-undertrykkelse og et forsøk på å stanse frigjøringen av kolonifolkene.

I virkeligheten blir disse midlene utelukkende benyttet til utvikling av inn-

OSLO

THIIS & CO. A/S

Bygningsartikkelforretning

Materialer til nybygg,
innredning og vedlikehold

Haakon gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

BERGEN

All slags
skadeforsikring

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjøll»

KRISTIANSAND S.

A. KRUSE SMITH

Entreprenørforretning

KRISTIANSAND S

TOR RUUD

Aut. Rørleggerforetning

Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.

ARENDAL

BYGGMESTER
HANS NILSEN

Neset 362
Arendal

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 1756 — Arendal — Tlf 1756

OLAV SLAATTENE
Gartner

Tlf. 1958
Havstad, Arendal

fødte institusjoner i vedkommende underutviklede land — bortsett fra nødhjelp i katastrofetilfelle. (KNA)

U.S.A.

Sunnt liv?

En amerikansk assurancemann, Dr. Conrad J. Fecher, har foretatt en undersøkelse for å finne ut hvilken kategori mennesker som lever lengst. At kvinner gjennomsnittlig lever lenger enn menn er velkjent, men hvilke kvinner lever lengst? Ordenssøstre, svarer dr. Fecher. Etterat tuberkulosen og en rekke andre smittsomme sykdommer er praktisk talt overvunnet, er det ikke lenger så farlig å leve i en kommunitet, og siden århundreskiftet har ordenssøstrenes gjennomsnittlige levealder øket med 14. Etter å ha sammenlignet 90 000 ordenssøstre i 90 kongregasjoner rundt om i USA med deres medsøstre utenfor klostermurene, kommer dr. Fecher til at de gjennomsnittlig lever 4 år lenger, og om 15—20 år vil nærme seg en normal-alder på 80 år.

VIET-NAM

Ennå to franske misjonærer er utvist fra det nordlige Viet-Nam. Dette bringer

antallet gjenværende misjonærer i landet ned til fire. De kommunistiske myndigheter har nemlig i den senere tid stadig foretatt slike utvisninger, og på den-

ne måten fulgt Kinas eksempel, hvor det nå ikke finnes en eneste utenlandsk misjonær tilbake.

FREDRIKSTAD			
FREDRIKSTAD BRYGGERI FREDRIKSTAD		 TLF. 1662 - 2062	
 ALT I FOTO OG FILM			
 er kvalitets-blomster		GULLSMED WESSMANN FREDRIKSTAD	
Engeset & Larsen MANUFAKTUR - EN GROS - EN DETALJ FREDRIKSTAD			
FREDRIKSTAD Hermetikk- og pøsefabrikk - Røkeri Salteri - Fryseri 1600 m ³ - Kjølelagere GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD	EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 1220 - Fredrikstad	Sko BJARNE AARUM Fredrikstad	KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 3190
FREDRIKSTAD MEIERI A/L	FREDRIKSTAD BYGNINGS-ARTIKKELFORRETNING Byggevarer - Jernvarer Malerverer Sentralbord 5945	HELENE ANDRESEN KJØTT- OG PØLSEVARER Glemmengt. 3, 4, 5. Tlf. 2131 og 2031	
ALF SVENDSEN Alt i kolonial Tlf. 2167 Farmannsgt. 1-3	ALFR. GRØNNEBERG Urmaker & Optiker Fredrikstad	KNUT CHRISTIANSEN Spesialforretning i Radio og Fjernsyn Farmannsgt. 1-3 - Tlf. 6464	
KLEMET JOHANSEN Fredrikstad Begravelsesbyrå Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062 1885 75 år 1960	O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 5840		
BRYNILDSENS FABRIKKER Drops og Mineralvann	S. Larsen & Co. Møbelforretning Nygårdsgaten - Fredrikstad Telefon 2265		

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

Kjente firmaer

En kjærkommen
gave:

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Gralligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

Tobakk - Frukt - Sjokolade

TEXAS

Akersgt. 73 B

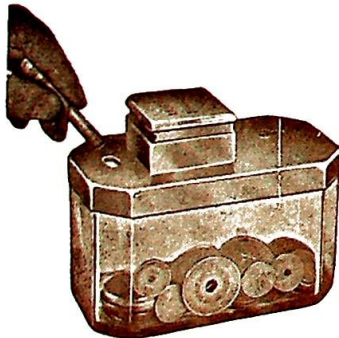
WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

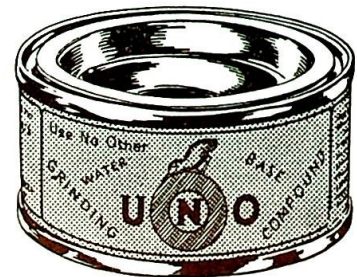

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler